

Hoạt động xây dựng trường học hạnh phúc ở các trường tiểu học

Nguyễn Văn Cao*

*Học viên cao học, Trường Đại học Cần Thơ

Received: 10/6/2024; Accepted: 18/6/2024; Published: 28/6/2024

Abstract: The issue of building a happy school has a huge impact on achieving the school's educational goals. Recognize the theoretical necessity in building happy schools. From the results of theoretical research; The article presents the issue of activities to build happy schools in primary schools.

Keywords: Building happy schools, elementary schools

1. Đặt vấn đề

Từ năm học 2019-2020, song song với việc đổi mới theo Chương trình GDPT 2018, các trường tiểu học đã vận dụng và triển khai *đã có nhiều cố gắng, quyết tâm triển khai các hoạt động giáo dục toàn diện trong nhà trường trên cơ sở các tiêu chí trường học hạnh phúc (THHP)* với các tiêu chí cốt lõi: yêu thương, an toàn và tôn trọng. Việc triển khai bước đầu đã gặt hái được những kết quả nhất định, tạo được sự ủng hộ của tập thể CBQL, GV, NV, học sinh, cha mẹ học sinh và cộng đồng cùng chung tay xây dựng trường học hạnh phúc. THHP có tác động trực tiếp đến chất lượng giáo dục trong nhà trường. Xây dựng THHP thành công là biện pháp quan trọng để nâng cao chất lượng giáo dục, là một trong những biện pháp quan trọng, hiệu quả để thực hiện tốt nhiệm vụ chính trị trọng tâm của ngành.

Vì thế, vấn đề xây dựng THHP có tác động rất lớn tới việc đạt được mục tiêu giáo dục của nhà trường. Nhận thức được tính cần thiết từ mặt lý luận trong vấn đề xây dựng THHP. Từ kết quả nghiên cứu lý luận; bài viết trình bày vấn đề hoạt động xây dựng THHP ở các trường tiểu học.

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Một số vấn đề lý luận về xây dựng THHP

2.1.1. Trường học hạnh phúc

Từ kết quả nghiên cứu, theo tác giả THHP mang những nét cơ bản như: (1) Là nơi mà tất cả các thành viên CBQL, GV, NV và HS đều cảm thấy hạnh phúc, yêu thương, an toàn và tôn trọng trong quá trình thực hiện nhiệm vụ của mình; (2) Là nơi mà các GV tìm được niềm đam mê, nhiệt huyết giảng dạy của mình, cảm thấy hạnh phúc trong công việc và sống một cuộc đời có ý nghĩa; (3) Là nơi GV tích cực vận dụng *các phương pháp, kỹ thuật dạy học chủ động, sáng tạo, luôn hỗ trợ*, giúp đỡ HS trong quá trình học tập, thiết lập được mối quan hệ thân thiết, gần gũi và chia

sẻ, yêu thương với HS; (4) Là nơi HS cảm thấy có hứng thú với những giờ học, không có áp lực, căng thẳng, mệt mỏi, được thỏa sức vui đùa, *hòa đồng với bạn bè*, được tạo điều kiện thuận lợi để rèn luyện và phát triển năng lực và phẩm chất cá nhân; (5) Là nơi không có bạo lực học đường, không có hiện tượng thù hằn, *đánh nhau, xô xát giữa HS với HS, GV với HS, GV với GV*, những tai nạn đáng tiếc; (6) Là nơi GV được bảo vệ, tạo điều kiện phát triển bản thân, yên tâm công tác, được bồi dưỡng chuyên môn, năng lực nghề nghiệp; (7) Là nơi không có những hành vi, lời lẽ vi phạm đạo đức xã hội, xúc phạm nhân phẩm, danh dự của nhà giáo và HS; (8) Là nơi biết tôn trọng sự khác biệt, không áp đặt một cá nhân lên cái chung của tập thể.

2.1.2. Hoạt động xây dựng THHP

XDTHHP là quá trình kế thừa và phát triển những giá trị văn hóa tích cực tồn tại trong NT để nhằm đưa NT phát triển ổn định và đạt được mục đích GD, tạo môi trường an toàn cho các hoạt động dạy và học của thầy trò, không tồn tại cách hành xử bạo lực, không diễn ra các hành vi vi phạm đạo đức nhà giáo, không có những sự việc xúc phạm danh dự, nhân phẩm, tính mạng nhà giáo và học sinh. Ngoài ra, THHP sẽ là nơi bên cạnh lưu tâm truyền thụ kiến thức, kỹ năng thái độ cho HS, còn chú trọng GD cảm xúc cho các em. Mọi xúc cảm riêng biệt, cá tính sáng tạo của thầy và trò được tôn trọng, chứ không bị áp đặt một cách máy móc, rập khuôn theo phương cách giáo dục xưa cũ. Bên cạnh đó, THHP là nơi có đủ không gian xanh - sạch cho các hoạt động ngoài trời và những bữa ăn đảm bảo an toàn vệ sinh thực phẩm và ngon miệng. THHP có nhiều hoạt động, sự kiện ngoại khóa, câu lạc bộ để giúp HS phát huy tiềm năng, sở thích của mình. XDTHHP là một quá trình lâu dài, đòi hỏi sự nỗ lực đóng góp của tất cả các thành viên trong NT trong đó nhấn mạnh vai trò đi đầu của CBQL NT.

2.1.3. Mục tiêu xây dựng THHP

XD THHP là xu thế hiện nay ở các nhà trường với mục tiêu đem lại niềm vui, sự an lạc cho CBQL, GV, NV và HS, để “**Mỗi ngày đến trường là một ngày vui**”. Trong bối cảnh hiện nay, khi GV và HS đang chịu nhiều áp lực, thách thức trong môi trường xã hội và GD thì việc triển khai thực hiện XD THHP càng trở nên cấp thiết hơn bao giờ hết.

XDTHHP trong các nhà trường sẽ góp phần tạo chuyển biến căn bản trong nhận thức và hành động về đạo đức, năng lực ứng xử sự phạm của đội ngũ CBQL, GV, NV và HS; hướng tới xây dựng một môi trường GD an toàn, yêu thương, tôn trọng, được hiểu, có giá trị và sáng tạo. Đồng thời, tạo sự chuyển biến căn bản, toàn diện về chất lượng và hiệu quả GD gắn với giữ gìn, phát huy các giá trị lịch sử, văn hóa truyền thống.

2.1.4. Nội dung xây dựng THHP

- *Xây dựng con người trong nhà trường, gồm:*
- Hiệu trưởng coi hạnh phúc trong trường học là nhân tố để thay đổi thành tích của hệ thống.
- Ban lãnh đạo thúc đẩy tư duy lạc quan, học hỏi của mọi người;
- Giáo viên chú trọng sự đồng cảm trong các mối quan hệ với học sinh; Tin tưởng vào tiềm năng của mỗi học sinh; Xây dựng mối quan hệ hợp tác với phụ huynh.
- Học sinh có cảm giác thân thiện và tích cực tại trường học;
- Cha mẹ học sinh hợp tác với giáo viên dựa trên việc lắng nghe, thấu hiểu và chia sẻ kiến thức trong học tập của học sinh.

Về quá trình dạy - học, gồm: Khối lượng công việc hợp lý; Đổi mới PPDH tích cực; Thúc đẩy hoạt động trải nghiệm học tập sáng tạo cho học sinh; Tăng cường và thực hiện có hiệu quả chương trình giáo dục địa phương; Quản lý hoạt động trong nhà trường dân chủ và văn hóa; Thường xuyên tôn vinh các thành tích của cá nhân; Tổ chức có hiệu quả các hoạt động trải nghiệm và ngoại khóa.

Về môi trường học tập, gồm: Giáo viên và học sinh có không gian học tập; Các không gian học tập đa chức năng, tiện nghi; Không gian học tập đảm bảo các điều kiện môi trường, ánh sáng, tiếng ồn và vệ sinh; Coi trường học là một cộng đồng để học tập và làm một xã hội thu nhỏ.

2.1.5. Nguyên tắc và phương pháp xây dựng THHP

Nguyên tắc XDTHHP tập trung vào việc tạo ra một môi trường GD tích cực và hỗ trợ cho HS phát triển không chỉ về mặt học tập mà còn về mặt tinh thần và xã hội. Dưới đây là một số nguyên tắc quan

trọng để XDTHHP:

Để XD THHP ở NT phương pháp được áp dụng như sau: Xây dựng và thực hiện kế hoạch XD THHP; Tuyên truyền nâng cao nhận thức về THHP; Xây dựng môi trường giáo dục trong NT; Tổ chức dạy học và các hoạt động giáo dục trong NT; Tăng cường giáo dục văn hóa ứng xử trong trường học; Nâng cao năng lực, phẩm chất đạo đức nghề nghiệp đối với CBQL, GV, NV trong NT; Tăng cường sự phối hợp giữa gia đình, NT, xã hội; Phát hiện, tôn vinh và biểu dương, khen thưởng các tập thể, cá nhân tiêu biểu trong hoạt động XDTHHP;

2.1.6. Hình thức xây dựng THHP

Xây dựng một THHP đòi hỏi sự đầu tư và cam kết từ tất cả các bên liên quan, bao gồm cả CBQL, GV, NV, HS và phụ huynh. Dưới đây là một số hình thức cụ thể để xây dựng một THHP:

- *Tạo môi trường tích cực:* Xây dựng một môi trường học tích cực bằng cách khuyến khích sự hợp tác, tôn trọng và đồng cảm. Phát triển các chương trình và hoạt động mà tạo ra cơ hội cho sự gắn kết và sự hài lòng trong cộng đồng giáo dục.

- *Tăng cường giao tiếp:* Tạo ra các kênh giao tiếp mở và hiệu quả giữa HS, GV và phụ huynh. Việc giao tiếp hiệu quả sẽ giúp giải quyết xung đột và hiểu biết sâu hơn về nhu cầu và mong muốn của mọi người.

- *Khuyến khích sự tham gia:* Tạo ra cơ hội cho tất cả các thành viên trong cộng đồng giáo dục tham gia vào quyết định và hoạt động của trường. Sự tham gia sẽ tạo ra một cảm giác phấn khích và trách nhiệm, từ đó tạo ra một môi trường hạnh phúc và tích cực.

- *Tạo ra một văn hóa học tập tích cực:* Xây dựng văn hóa học tập tích cực bằng cách khuyến khích sự tò mò, sự sáng tạo và sự phát triển cá nhân. Hãy tạo ra các chương trình và hoạt động học tập mà tạo ra cơ hội cho mọi người cảm thấy hạnh phúc và động viên.

- *Hỗ trợ phát triển cá nhân:* Cung cấp hỗ trợ và khuyến khích phát triển cá nhân cho mọi thành viên trong cộng đồng giáo dục. Tạo ra các chương trình đào tạo và mentor để giúp họ phát triển kỹ năng và khả năng của mình.

- **Đánh giá và cải thiện liên tục:** Đánh giá và đánh giá lại các hoạt động và chương trình của trường để đảm bảo rằng chúng đáp ứng được mục tiêu và mong muốn của cộng đồng giáo dục. Sử dụng phản hồi từ HS, GV và phụ huynh để cải thiện và phát triển liên tục.

2.1.7. Lực lượng tham gia xây dựng trường học hạnh phúc

Lực lượng tham gia XD THHP bao gồm:

- *Hiệu trưởng:* Có vai trò rất quan trọng trong

XDTHHP thể hiện: Hiệu trưởng đóng vai trò quan trọng trong việc xác định tầm nhìn, mục tiêu và giá trị cốt lõi của NT.

- ***Ban lãnh đạo NT:*** Đóng vai trò quan trọng trong XD THHP bằng cách định hình và thúc đẩy một môi trường học tập tích cực và truyền cảm hứng. Thiết lập tầm nhìn và mục tiêu cho NT phản ánh giá trị cốt lõi của trường và cam kết đối với sự phát triển và hạnh phúc của HS, GV và NV.

- ***Giáo viên:*** Đóng vai trò quan trọng và không thể thiếu trong quá trình XD THHP: GV không chỉ là người truyền đạt kiến thức mà còn là mẫu mực và nguồn cảm hứng cho HS. GV giúp học sinh phát triển kỹ năng xã hội, đạo đức và tinh thần thông qua quá trình tổ chức các hoạt động học tập. Tạo ra một môi trường học tập an toàn, ấm áp và động viên bằng cách tạo ra các hoạt động và không gian học tập thú vị và tương tác. Xây dựng mối quan hệ tích cực với HS bằng cách lắng nghe, tôn trọng và quan tâm đến HS. Mối quan hệ này có thể tạo nên cảm giác an toàn và tin cậy, giúp HS cảm thấy được chấp nhận và hỗ trợ.

- ***Học sinh:*** Đóng vai trò quan trọng trong THHP bằng cách tham gia và ảnh hưởng đến môi trường học tập của NT: HS có thể đóng góp vào việc tạo ra một môi trường học tập tích cực bằng cách thể hiện tinh thần hợp tác, tôn trọng và sự chia sẻ. Bằng cách chia sẻ ý kiến và mong muốn của bản thân, HS có thể giúp định hình một môi trường học tập phản ánh nhu cầu và mong muốn của HS.

- ***Cha mẹ học sinh:*** Vai trò của cha mẹ học sinh trong quá trình XD THHP là rất quan trọng và đa chiều bằng cách hỗ trợ và hợp tác chặt chẽ với GV và NT trong giáo dục HS, hỗ trợ và khuyến khích HS, tạo ra một môi trường gia đình tích cực góp phần xây dựng thành công THHP.

- ***Cộng đồng:*** Đóng vai trò quan trọng trong quá trình XDTHHP bằng cách đóng góp các nguồn lực và hỗ trợ, tạo ra một môi trường ủng hộ cho HS và nhà trường. Sự hợp tác giữa nhà trường và cộng đồng tạo ra những kết quả tích cực và bền vững trong sự phát triển của NT.

2.2. Đánh giá trường học hạnh phúc

Đánh giá một THHP đòi hỏi sự xem xét cẩn thận và đa chiều về nhiều khía cạnh khác nhau của trường. Dưới đây là một số tiêu chí sử dụng để đánh giá THHP:

- **Sự hài lòng của HS:** Đánh giá mức độ hài lòng của HS đối với trường học bằng cách tiến hành cuộc khảo sát hoặc phỏng vấn. Các câu hỏi có thể liên quan đến môi trường học tập, quan hệ với giáo viên

và bạn bè, cơ hội tham gia các hoạt động ngoại khóa, và sự hỗ trợ từ trường.

- **Sự tham gia của HS:** Đánh giá mức độ tham gia của HS trong các hoạt động học tập và ngoại khóa. Sự tham gia tích cực thường là một dấu hiệu cho thấy họ cảm thấy hạnh phúc và có niềm vui trong việc học tập và trải nghiệm ở trường.

- **Sự hài lòng của GV:** Thu thập phản hồi từ GV về mức độ hài lòng của họ về môi trường làm việc và điều kiện làm việc tại trường. Sự hài lòng của GV có thể ảnh hưởng đến hiệu suất và sự hạnh phúc của HS.

- **Sự hài lòng của CMHS:** Đánh giá sự tiến bộ và thành tích học tập của HS từ phía CMHS để xác định mức độ hiệu quả của chương trình giáo dục và hỗ trợ học tập trong trường học.

- **Sự hài lòng của ban lãnh đạo nhà trường:** Đánh giá hiệu quả và chất lượng các hoạt động giáo dục của GV trong nhà trường. Đồng thời, quan tâm xem xét và đầu tư phát triển môi trường và CSVC của trường, bao gồm sự sạch sẽ, an toàn, và cơ sở hạ tầng vật chất như phòng học, nhà thi đấu đa năng nhằm tạo điều kiện thuận lợi cho GV và HS.

Khi đánh giá THHP, quan trọng là kết hợp nhiều tiêu chí khác nhau để có cái nhìn tổng thể về mức độ hạnh phúc và hiệu quả của NT. Điều này giúp phát hiện ra điểm mạnh và điểm yếu và tạo ra các biện pháp cải thiện phù hợp.

3. Kết luận

Vấn đề xây dựng trường học hạnh phúc có tác động rất lớn tới việc đạt được mục tiêu giáo dục của nhà trường. Nhận thức được tính cần thiết từ mặt lý luận trong vấn đề xây dựng THHP. Từ kết quả nghiên cứu lý luận; bài viết trình bày vấn đề hoạt động xây dựng THHP ở các trường tiểu học đáp ứng yêu cầu Chương trình GDPT mới.

Tài liệu tham khảo

1. Ban Chấp hành TƯ (2013), *Nghị quyết số 29-NQ/TW Hội nghị Trung ương 8 khóa XI về đổi mới căn bản, toàn diện GD&ĐT*. Hà Nội
2. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2019). *Công văn số 2033/BGDĐT-NGCBQLGD ngày 13/5/2019 về việc chỉ đạo, triển khai Kế hoạch nâng cao năng lực ứng xử sư phạm, đạo đức nhà giáo*. Hà Nội
3. Công đoàn Giáo dục Việt Nam (2019). *Công văn số 312/CĐN ngày 12/11/2019 về việc hướng dẫn công đoàn các trường học tổ chức và tham gia xây dựng THHP theo “Kế hoạch nâng cao năng lực ứng xử sư phạm đạo đức nhà giáo người lao động đáp ứng yêu cầu nhiệm vụ trong tình hình mới”*. Hà Nội
4. Quốc hội (2019). *Luật Giáo dục sửa đổi 2019*. Hà Nội.